

**DR. BABASAHEB AMBEDKAR MARATHWADA
UNIVERSITY, AURANGABAD.**

Syllabus of

Subject : Marathi

M.A.II Year

Semester- III & IV

(Effective from 2014 – 2015 & onwards)

डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद

एम.ए.द्वितीय वर्ष

इ.स.२०१४-२०१५ पासून

सत्र तिसरे

✓ अनिवार्य अभ्यासपत्रिका

३०१ वर्णनात्मक भाषाविज्ञान

१) भाषेचे स्वरूप

- १.१ भाषा एक संकेत प्रणाली
- १.२ घ्राण्यांची व माणसाची भाषा
- १.३ भाषेची लक्षणे
- १.४ भाषा व संदेशन

श्रेयांक -१

तासिका १६

२) स्वनविचार

- २.१ स्वनविज्ञानाचे स्वरूप
- २.२ स्थान व प्रयत्नावर आधारित स्वनांचे वर्गीकरण
- २.३ स्वन-स्वनिम-स्वनांतर
- २.४ मानस्वर
- २.५ उच्चार व लेखन यातील अंतर
- २.६ खंडात्मक व खंडाधिष्ठित स्वनिम

श्रेयांक -१

तासिका १६

३) पदविचार/रूपविचार

- ३.१ पद-पदिम-पदांतर
- ३.२ शब्द-संज्ञा
- ३.३ पदिमांचे प्रकार

- ३.३.१ अर्थावरुन
- ३.३.२ उपयोजनावरुन
- ३.४ वचनदर्शक पदिमे
- ३.५ लिंगदर्शक पदिमे
- ३.६ विभक्तीदर्शक पदिमे
- ३.७ आख्यातदर्शक पदिमे
- ३.८ समास/सामासिक शब्द

श्रेयांक -१

तासिका १६

४) वाक्यविचार

- ४.१ प्रथमोपस्थित संघटक
- ४.२ विश्लेषण पद्धतीचे स्वरूप
- ४.३ रचनांचे प्रकार
- ४.४ रचनांचे स्तर
- ४.५ वाक्यपृथःकरण

५) अर्थविचार

- ५.१ अर्थाचे स्वरूप
- ५.२ अर्थाच्या व्याख्या
- ५.३ अर्थाचे प्रकार
- ५.४ अर्थ-रूप-संबंध
- ५.५ अर्थाचे घटक
- ५.६ अर्थक्षेत्र संकल्पना

६) संरचनावाद

- ६.१ अमेरिकन
- ६.२ युरोपियन

श्रेयांक -१

संदर्भ ग्रंथ :

- १) भाषा आणि भाषाशास्त्र : श्री.न.गर्जेद्रगडकर
- २) ध्वनीविचार : ना.गो.कालेलकर
- ३) मराठीचा भाषिक अभ्यास : मु.श्री.कानडे
- ४) भाषाविचार आणि मराठी भाषा: गं.ब.ग्रामोपाध्ये
- ५) यादवकालीन मराठी भाषा: शं.गो.तुळपुळे
- ६) वर्णनात्मक भाषाविज्ञान: स्वरूप आणि पद्धती - कल्याण काळे, अंजली सोमण
- ७) भाषाविज्ञान : डॉ.नरेन्द्र मारवाडे,डॉ.सदाशिव सरकटे

सत्र तिसरे

अनिवार्य

✓ ३०२ आधुनिक मराठी वाङ्मयातील प्रवाह:दलित व आदिवासी साहित्य

अ) दलित साहित्य

१. दलित साहित्य: संकल्पना, स्वरूप,प्रेरणा

- १.१ दलित जीवन:स्थिती-गती
- १.२ दलित जाणिवेचे स्वरूप -विशेष
- १.३ दलितांच्या चळवळी व दलित साहित्य
- १.४ दलित साहित्य : व्यक्ती आणि समाज
- १.५ आत्मभान,आत्मशोध,नकार,वेदना,विद्रोह या संकल्पनांचे स्वरूप

२. दलित साहित्य : परंपरा व स्वरूप

- २.१ दलित साहित्य : कविता, कथा,कादंबरी,नाटक,आत्मकथने, समीक्षा
- २.२ दलित साहित्याची भाषा
- २.३ दलित साहित्याचे विश्लेषण
- २.४ फुले-शाहु-आंबेडकर यांच्या चळवळी आणि दलित साहित्य

श्रेयांक -१

तासिका १६

३. आत्मकथन: आयदान- उर्मिला पवार

- ३.१ दलित आत्मकथन : परंपरा,विकास
- ३.२ दलित आत्मकथन: स्वरूप,विशेष
- ३.३ आयदान : लेखिकेचा परिचय
- ३.४ आयदान या आत्मकथनातील सामाजिक वास्तव आणि सामाजिक संघर्ष
- ३.५ आत्मकथनाचे स्वरूप विशेष
- ३.६ आयदान आत्मकथनाचे वाङ्मयीन मूल्यमापन

श्रेयांक -१

तासिका १६

ब) आदिवासी साहित्य

१. आदिवासी जमाती: समाज-संस्कृती

- १.१ आदिवासी जमाती: जीवनपद्धती, राहणीमान, धर्म संकल्पना, सामाजिक जीवन, शिक्षण, आरोग्य
- १.२ आदिवासींची सांस्कृतिक पार्श्वभूमी: लोकसाहित्य, लोकभाषा, आदिमतेची संकल्पना- स्वरूप
- १.३ स्वातंत्र्योत्तर काळातील आदिवासी समाजाची स्थिती गती
- १.४ आदिवासींचे सण-उत्सव, निसर्गसाक्षिध्व, विधी विधाने इ.
- १.५ महाराष्ट्रातील आदिवासी जमाती : स्थिती-गती
- १.६ आदिवासी जमातीचा इतिहास

श्रेयांक-१

तासिका-१६

२. आदिवासी साहित्य

- २.१ आदिवासी साहित्य : प्रेरणा आणि स्वरूप
- २.२ आदिवासी जमातीची संस्कृती, लोककला, बोली यांचा साहित्यावरील परिणाम
- २.३ आदिवासी साहित्य परंपरा
- २.४ कविता, कथा, कादंबरी, नाटक, आत्मकथने
- २.५ आदिवासी व आदिवासीतर लेखनाचा परिचय

३. कविता : निवडुंगाला आलेली फुले - प्रभू राजगडकर

- ३.१ कवीचा परिचय
- ३.२ कवीची भूमिका
- ३.३ आदिवासी जीवनातील वर्तमान, वास्तव आणि संघर्ष
- ३.४ निवडुंगाला आलेली फुले : स्वरूप - विशेष
- ३.५ कविता संग्रहातील सामाजिक, राजकीय, सांस्कृतिक, आर्थिक जीवनासंबंधी विवेचन

श्रेयांक -१

तासिका १६

स्वयंअध्ययन :

उलगुलान - भुजंग मेश्राम

जलमबेडी - रामराव झुंजारे

संदर्भ ग्रंथ :

१. दलित आत्मकथने : स्वरूप - वासुदेव मुलाटे
२. निळी पहाट - रा. ग. जाधव
३. निळी वाटचाल - दत्ता भगत
४. दलित साहित्य : दिशा आणि दिशांतर
५. साहित्याचे वर्तन आणि वर्तमान - प्रल्हाद जी. लुलेकर
६. दलित कविता - म. सु. पाटील
७. दलित साहित्य : सिद्धांत आणि स्वरूप - यशवंत मनोहर
८. फुले आंबेडकरी साहित्य : आकलन आणि आस्वाद- मोतीराम कटारे
९. दलित साहित्य एक अभ्यास : अर्जुन डांगळे
१०. आदिवासी साहित्य: स्वरूप व परंपरा - प्रमोद मुनघाटे
११. आदिवासी प्रश्न- गोविंद गारे
१२. महाराष्ट्रातील आदिवासी साहित्य: एक शोध - माहेश्वरी गावीत
१३. चळवळ आणि साहित्य : संपादक भास्कर शेळके व इतर (लामखेडे गौरव ग्रंथ)
१४. समकालीन साहित्य आणि साहित्यिक: दत्ता भगत
१५. आदिवासी मराठी साहित्य स्वरूप आणि समस्या (संपा) डॉ. प्रमोद मुनघाटे
१६. अस्मितेच्या नव्या वाटा -डॉ. उत्तम अंभोरे

सत्र तिसरे

ऐच्छिक

३०३.१ लोकसाहित्य

१. लोकसाहित्याची रुपरेषा

- १.१ लोकसाहित्य:परंपरा आणि पार्श्वभूमी
- १.२ लोकसाहित्याची संकल्पना (व्याख्यांसह)
- १.३ लोकसाहित्यातील 'लोक' विचार
- १.४ लोकसाहित्यातील 'साहित्य' विचार
- १.५ लोकसाहित्याच्या विविध ध्याख्या
- १.६ लोकसाहित्याचे स्वरूप
- १.७ लोकसाहित्याची व्याप्ती
- १.८ लोकसाहित्याच्या अभ्यासाचे विविध संप्रदाय

श्रेयांक -१

तासिका १६

२. लोकसाहित्याच्या अभ्यासाची विविध अंगे

- २.१ लोकसाहित्याची उत्पत्ती
- २.२ लोकसाहित्याचे प्रयोजन
- २.३ लोकसाहित्याच्या अभ्यासाचे महत्त्व व आवश्यकता
- २.४ लोकसाहित्याचे संकलन आणि संशोधन
- २.५ लोकसाहित्याचे अभ्यासक

श्रेयांक -१

तासिका १६

३. लोकसाहित्याचा तुलनात्मक अभ्यास

- ३.१ लोकसाहित्यातील 'लोकवाङ्मय'
- ३.२ 'लोकवाङ्मय' आणि 'ललित वाङ्मय'
- ३.३ लोकसाहित्य आणि 'लोक वाङ्मय'

- ३.४ लोकसाहित्य आणि ललित वाङ्मयातील शब्दकला
३.५ लोकसाहित्य व ललितवाङ्मयातील कल्पनाविलास
३.६ लोकसाहित्य व ललित वाङ्मयातील विनोद
३.७ लोकसाहित्य व ललित वाङ्मयातील वास्तवता

श्रेयांक -१

तासिका १६

४. लोकसाहित्यातील लोकजीवन दर्शन

- ४.१ लोकसमजुती
४.२ लोकसंकेत
४.३ लोकप्रथा
४.४ लोकखडी
४.५ लोकविधी
४.६ लोकवहिवाटी

श्रेयांक -१

तासिका १६

संदर्भ ग्रंथ :

१. भागवत दुर्गाबाई - लोकसाहित्याची रुपरेखा
२. नांदापूरकर ना.गो.- माहेरची मराठी, मराठीची भाषा व मराठीचा गीहोर
३. मांडे प्रभाकर - लोकसाहित्याचे स्वरूप
४. मांडे प्रभाकर - लोकसाहित्याचे अंतःप्रवाह
५. डेरे रा.वि.-मराठी लोकसंस्कृतीचे उपासक
६. डेरे रा.वि.- लोकसाहित्य : सौम्य आणि समीक्षा
७. व्यवहारे शरद - लोकसाहित्य : उद्गम आणि विकास
८. व्यवहारे शरद - लोकसाहित्य : रंग आणि रेखा
९. साने गुरुजी - रत्रीधन
१०. शेंडे ना.रा.-लोकसाहित्य संपदा
११. मोरजे गंगाधर - लोकरहाटीच्या घाटे

- ३.४ लोकसाहित्य आणि ललित वाङ्मयातील शब्दकला
- ३.५ लोकसाहित्य व ललितवाङ्मयातील कल्पनाविलास
- ३.६ लोकसाहित्य व ललित वाङ्मयातील विनोद
- ३.७ लोकसाहित्य व ललित वाङ्मयातील वास्तवता

श्रेयांक -१

तासिका १६

४. लोकसाहित्यातील लोकजीवन दर्शन

- ४.१ लोकसमजुती
- ४.२ लोकसंकेत
- ४.३ लोकप्रथा
- ४.४ लोकरुढी
- ४.५ लोकविधी
- ४.६ लोकवहिवाटी

श्रेयांक -१

तासिका १६

संदर्भ ग्रंथ :

१. भागवत दुर्गाबाई - लोकसाहित्याची रुपरेखा
२. नांदापूरकर ना.गो.- माहेरची मराठी, मराठीची माया व मराठीचा मोहोर
३. मांडे प्रभाकर - लोकसाहित्याचे स्वरूप
४. मांडे प्रभाकर - लोकसाहित्याचे अंतःप्रवाह
५. ढेरे रा.चिं.-मराठी लोकसंस्कृतीचे उपासक
६. ढेरे रा.चिं.- लोकसाहित्य : शोध आणि समीक्षा
७. व्यवहारे शरद - लोकसाहित्य : उद्गम आणि विकास
८. व्यवहारे शरद - लोकसाहित्य : रंग आणि रेखा
९. साने गुरुजी - रत्नीधन
१०. शेंडे ना.रा.-लोकसाहित्य संपदा
११. मोरजे गंगाधर - लोकरहाटीच्या बाटे

सत्र तिसरे

ऐच्छिक

✓ ३०४.१ मराठवाड्यातील आधुनिक साहित्य

१ मराठवाड्यातील आधुनिक साहित्य

१.१ महाराष्ट्र आणि संतभूमी मराठवाड्याची

१.२ मराठवाडा : मराठी भाषा संस्कृतीच्या अनुषंगाने

१.३ हैद्राबाद मुक्तिसंग्राम आणि मराठवाडा : मराठी भाषा - साहित्य आणि संस्कृतीच्या

संदर्भात

१.४ मराठवाड्यातील आंदोलने व चळवळी

१.४.१ कृषी विद्यापीठ चळवळ

१.४.२ मराठवाडा विकास आंदोलन

१.४.३ विद्यापीठ नामांतर चळवळ

१.४.४ परिवर्तनाच्या चळवळी: (भटक्या, मागास, शेतकरी आदींच्या चळवळी)

१.४.५ या चळवळींचा साहित्य निर्मितीवर परिणाम

श्रेयांक - २

तासिका - ३२

२. मराठवाड्यातील साहित्यनिर्मिती

२.१ मराठवाड्यातील कथा कादंबरी

२.२ मराठवाड्यातील कविता

२.३ मराठवाड्यातील नाटक आणि रंगभूमी

२.४ मराठवाड्यातील चरित्र -आत्मचरित्र-आत्मकथन

२.५ मराठवाड्यातील मध्ययुगीन साहित्य समीक्षा

२.६ मराठवाड्यातील आधुनिक साहित्य समीक्षा

२.७ मराठवाड्यातील लोकसाहित्य अभ्यास

२.८ मराठवाड्यातील साहित्याचे स्वरूप, प्रेरणा, विशेष प्रादेशिक वेगळेपण

श्रेयांक - १

तासिका - १६

३. मराठवाड्यातील साहित्य चळवळी

- ३.१ दलित साहित्य चळवळ
- ३.२ ग्रामीण साहित्य चळवळ
- ३.३ विविध साहित्य संमेलने, साहित्य चळवळी
- ३.४ साहित्य संशोधन
- ३.५ नियतकालिके, प्रकाशन संस्था

श्रेयांक - १

तासिका - १६

स्वयंअध्ययनासाठी:

- १) झारेकऱ्यांच विद्यापीठ: नरेंद्र मारवाडे

संदर्भ ग्रंथ :

- १) हैद्राबाद : विमोचन आणि विसर्जन - नरहर कुरंदकर
- २) मराठवाड्याचा इतिहास १९६० पर्यंत - डॉ.सोमनाथ रोडे.
- ३) हैद्राबाद स्वातंत्र्य संग्रामाच्या आठवणी-स्वामी रामानंद तीर्थ
- ४) कर्मयोगी संन्यासी - नरेंद्र चपळगांवकर
- ५) हैद्राबादचा स्वातंत्र्यसंग्राम आणि मराठवाडा - अनंत भालेराव
- ६) मराठवाड्याचा विकास अभ्यास व चिंतन - भुजंगराव कुलकर्णी
- ७) पंचधारांचा प्रदेश - डॉ.प्रल्हाद जी.लुलेकर
- ८) नाट्यधर्मी मराठवाडा - त्र्यंबक महाजन
- ९) मराठवाड्यातील साहित्य - संपा.डॉ.प्रल्हाद जी.लुलेकर, डॉ.सतीश बडवे
- १०) मराठवाड्याचा इतिहास - डॉ.पी.व्ही.काटे

डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद

एम.ए.द्वितीय वर्ष

सत्र चौथे

अनिवार्य विषय

४०१. मराठी भाषेचा इतिहास व समाजभाषाविज्ञान

१) मराठी भाषेची पूर्वपीठिका आणि उत्पत्ती.

१.१ अंतर्वर्तुळ-बहिर्वर्तुळ सिद्धांत

१.२ वैदिक-पाणिनीय संस्कृत.

१.३ अभिजात-प्राकृत

१.४ अपभ्रंश - मराठी

१.५ मराठी भाषेच्या उत्पत्तीची साधने

श्रेयांक -१

तासिका -१६

२) मराठीचे कालिक भेद

२.१ कालिक भेदाचे स्वरूप.

२.२ यादवकालीन मराठी भाषा.

२.३ बहामनीकालीन मराठी भाषा.

२.४ शिवकालीन मराठी भाषा.

२.५ पेशवेकालीन मराठी भाषा.

२.६ आंग्लकालीन / स्वातंत्र्योत्तर मराठी भाषा.

३) मराठी भाषेवरील इतर भाषांचा प्रभाव.

३.१ देशी भाषा.

३.२ संस्कृत भाषा.

३.३ द्राविडी भाषा.

३.४ अरबी - फार्सी भाषा.

३.५ हिंदी - गुजराती भाषा.

३.६ पाश्चात्य भाषा.

श्रेयांक -१

तासिका -१६

४) मराठी भाषेच्या अभ्यासपद्धती.

- ४.१ भारतीय भाषाविज्ञान.
- ४.२ ऐतिहासिक / तौलानिक भाषाविज्ञान.
- ४.३ उपयोजित भाषाविज्ञान.
- ४.४ मनोवैज्ञानिक भाषाविज्ञान.
- ४.५ मानववंश भाषाविज्ञान
- ४.६ वर्णनात्मक भाषाविज्ञान.
- ४.७ समाज भाषाविज्ञान.

५) समाज भाषाविज्ञान : स्वरूप आणि व्याप्ती.

- ५.१ भाषा आणि समाज : परस्पर संबंध.
- ५.२ भाषाभेद.
- ५.३ भाषा आणि सामाजिक घडण.
- ५.४ भाषिक वर्तन आणि परिस्थितीचा अंदाज.
- ५.५ भाषिक नियोजन.
- ५.६ भाषिक सापेक्षतावाद.

श्रेयांक -१

तासिका -१६

६) सामाजिक बोलीविज्ञान व भाषिक संपर्क.

- ६.१ प्रमाण भाषा व बोली.
- ६.२ बोली भूगोल.
- ६.३ सांकेतिक बोली आणि आडबोली.
- ६.४ संपर्क भाषा निर्मिती प्रक्रिया.
- ६.५ पिजिन भाषा.
- ६.६ क्रिऑल भाषा.

श्रेयांक -१

तासिका -१६

संदर्भ ग्रंथ :

- १) वर्णनात्मक भाषाविज्ञान : स्वरूप व पद्धती, कल्याण काळे व अंजली सोमण, गोखले एज्युकेशन सोसायटी प्रकाशन, नाशिक १९८२.
- २) मराठी भाषिक अभ्यास : डॉ. मु. श्री. कानडे, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे १९९४.
- ३) वर्णनात्मक भाषाविज्ञान : लीला गोविलकर, आरती प्रकाशन, १९९२.
- ४) भाषाविज्ञान परिचय : मालशे, पुंडे, सोमण, संजय प्रकाशन, पुणे १९८७.
- ५) आधुनिक भाषाविज्ञान : सिद्धांत व उपयोजन, मिलिंद मालशे, लोकवाडमय गृह, मुंबई
- ६) मराठी भाषेचे मूळ, विश्वनाथ खैरे, मराठी संशोधन मंडळ, मुंबई १९७९.
- ७) समाज भाषाविज्ञान : प्रमुख संकल्पना, रमेश वरखेडे, शब्दालय प्रकाशन, श्रीरामपूर
- ८) मराठी भाषा, उद्गम व विकास : कृ. पा. कुलकर्णी, मॉडर्न बुक डेपो प्रकाशन, पुणे
- ९) ध्वनिविचार : कालेलकर ना. गो. डेक्कन कॉलेज, पोस्ट ग्रॅज्युएट टी. इन्स्टिट्यूट, पुणे.
- १०) वैखरी भाषा आणि व्यवहार : मॅजेस्टिक बुक स्टॉल, मुंबई १९८३.
- ११) भाषाविज्ञान व व्याकरण : डॉ. भारत हंडिबाग, कैलास पब्लिकेशन, औरंगाबाद.
- १२) यादवकालीन मराठी भाषा : शं. गो. तुळपुळे, व्हिनस प्रकाशन, पुणे १९७३.
- १३) प्राचीन मराठी कोरीव लेख : शं. गो. तुळपुळे, पुणे विद्यापीठ, १९६३.
- १४) मराठी भाषेचा इतिहास : डॉ. गं. ना. जोगळेकर, श्रीविद्या प्रकाशन, पुणे २००५.
- १५) अहिराणी भाषा आणि संस्कृती, कुलकर्णी भा. र. शिरपूर १९४२.
- १६) भाषा : इतिहास आणि भूगोल, ना. गो. कालेलकर, मुंबई १९६४.
- १७) भाषा आणि संस्कृती : ना. गो. कालेलकर, मौज, मुंबई १९८२ दुसरी आवृत्ती.
- १८) सामाजिक भाषाविज्ञान : डॉ. प्रभाकर जोशी, चारुता गोखले, निराली प्रकाशन, पुणे.
- १९) समाजभाषाविज्ञान : प्रमुख संकल्पना, रमेश वरखेडे, शब्दालय प्रकाशन, संगमनेर
- २०) भाषाविज्ञान - डॉ. नरेंद्र मारवाडे, डॉ. सदाशिव सरकटे, कैलास पब्लिकेशन, औरंगाबाद.
- २१) निवडक भाषा आणि जीवन, डॉ. कल्याण काळे, डॉ. अंजली सोमण, मेहता पब्लिकेशन
- २१) आधुनिक भाषाविज्ञान : सिद्धांत आणि उपयोजन, मिलिंद मालशे, लोकवाडमयगृह
- २२) भयंकर सुंदर मराठी भाषा : डॉ. द. दि. पुंडे, मॅजेस्टिक प्रकाशन, मुंबई २००६

सत्र चौथे

अनिवार्य

४०२ आधुनिक वाङ्मयातील प्रवाह : ग्रामीण व स्त्रीवादी साहित्य

अ. ग्रामीण साहित्य : कागूद

३. ग्रामीणता : स्वरूप व व्याप्ती

- ३.१ ग्रामीण आणि नागर यातील भेद
- ३.२ ग्रामीण साहित्य निर्मिती
- ३.३ ग्रामीण म्हणजे काय?
- ३.४ ग्रामीण संस्कृतीचे स्वरूप
- ३.५ ग्रामीण साहित्य चळवळ

४. ग्रामीण साहित्य : स्वरूप व प्रेरणा

- ४.१ ग्रामीण साहित्य : परंपरा आणि स्वरूप
- ४.२ ग्रामीण साहित्य चळवळ आणि ग्रामीण साहित्य
- ४.३ स्वातंत्र्योत्तर काळातील ग्रामीण जीवन
- ४.४ स्वातंत्र्योत्तर काळातील ग्रामीण साहित्य
- ४.५ ग्रामीण साहित्य : भाषा विशेष

श्रेयांक -१

तासिका -१६

३. कथासंग्रह : 'कागूद' - गणेश आवटे

- ३.१ ग्रामीण कथेची परंपरा आणि कागूद
- ३.२ कागूद : लेखक परिचय
- ३.३ कागूद : स्वरूप विशेष
- ३.४ 'कागूद' मधील विविध जाणिवा
- ३.५ कागूद : भाषाविशेष
- ३.६ 'कागूद' चे वाङ्मयीन मूल्यमापन

श्रेयांक -१

तासिका -१६

ब. स्त्रीवादी साहित्य

२. प्राचीन काळापासून स्त्रियांची स्थिती

२.१ स्त्री म्हणून घडण, पारंपरिक गुलामी, जाचक बंधने

२.२ स्त्री म्हणून मिळणारे दुय्यमत्व

२.३ लैंगिक, आर्थिक, सामाजिक, सांस्कृतिक, कौटुंबिक स्थिती, दुय्यमत्व

२. समाजसुधारकांच्या स्त्री हक्कासंबंधी चळवळ

२.१ समाजसुधारणेच्या चळवळी

२.२ स्त्री सुधारणेच्या चळवळीचा इतिहास

२.३ स्त्री समानतेसाठीच्या ब्राह्मणेतर चळवळी

२.४ बालविवाह, जरठकुमारी विवाह, पुनर्विवाह बंदी, केशवपन आदी विरोधी चळवळी

श्रेयांक -१

तासिका -१६

३. स्त्रियांचे लेखन

३.१ कविता, कथा, कादंबरी, आत्मचरित्रे, वैचारिक लेखन परंपरा- स्वरूप

३.२ स्त्रीवादी लेखनाच्या प्रेरणा, स्वरूप, व्याप्ती

३.३ भारतीय स्त्रीवादी लेखन

३.४ स्त्रीवाद : भूमिका, स्वरूप, परंपरा

३.५ स्त्रीवादी साहित्याचे स्वरूप

४. स्त्रीवादी कादंबरी : नातिचरामि-मेघना पेटे

४.१ स्त्रीवादी कादंबरी स्वरूप व परंपरा

४.२ नातिचरामि : लेखिकेचा परिचय

४.३ नातिचरामि : स्वरूप विशेष

४.४ नातिचरामि: स्त्रीवादी भूमिका

४.५ नातिचरामि : मूल्यमापन

श्रेयांक -१

स्वयंअध्ययन

स्त्रीकोष : स्वाती शिंदे-पवार

पांगाडी : प्रभाकर हरकळ

संदर्भ ग्रंथ :

१. साहित्य अवकाश - भा. ल. भोळे
२. ग्रामीण साहित्य : स्वरूप आणि समस्या - आनंद यादव
३. ग्रामीण साहित्य : समाज आणि संस्कृती - आनंद यादव
४. ग्रामीण साहित्य : स्वरूप आणि शोध - नागनाथ कोतापल्ले
५. साहित्याचा अन्वयार्थ - नागनाथ कोतापल्ले
६. ग्रामीण साहित्य : चिंतन आणि चर्चा - वासुदेव मुलाटे
७. साठोत्तरी मराठी वाङ्मयातील प्रवाह - संपा. शरणकुमार लिंबाळे
८. साहित्य आणि समाज (गो. मा. पवार गौरव ग्रंथ) - संपा. नागनाथ कोतापल्ले
९. आस्थेचे प्रश्न - रंगनाथ पठारे
१०. टीका स्वयंवर - भालचंद्र नेमाडे
११. ग्रामीण साहित्य : प्रेरणा आणि प्रयोजन - श्रीराम गुंदेकर
१२. साहित्य : ग्रामीण आणि दलित - संपा. ईश्वर नंदपुरे (मदन कुलकर्णी गौरव ग्रंथ)
१३. मराठी ग्रामीण कवितेचा इतिहास - कैलास सार्वेकर
१४. वाटा आणि वळणे : गो.म.कुलकर्णी
१५. १९८० नंतरची स्त्रीवादी कविता: डॉ. सदाशिव सरकटे,चिन्मय प्रकाशन,औरंगाबाद.
१६. स्त्रीवादी समीक्षा : स्वरूप आणि उपयोजन - अश्विनी धोंगडे
१७. सांस्कृतिक प्रवाहाची स्त्रीवादी समीक्षा- डॉ.वंदना महाजन
१८. साहित्य सर्जन आणि संदर्भ- डॉ. केशव तुपे
१९. स्त्रियांची नवकथा: वाटा आणि वळणे - मंगला वरखेडे
२०. स्त्रीवादी भूमिका व काव्य स्त्रीकोष-डॉ.सदाशिव सरकटे,कैलास पब्लिकेशन,औरंगाबाद.

सत्र चौथे

ऐच्छिक

४०३.१ लोकवाङ्मय : प्रकार व स्वरूप -विशेष

१) लोकगीते

- १.१ स्त्री-गीते
- १.२ पुरुषांची गीते
- १.३ बडबड गीते
- १.४ लोककथा गीते
- १.५ विधी गीते
- १.६ कृषी गीते
- १.७ आदिवासीची गीते

२) लोककथा

- २.१ दंतकथा
- २.२ दैवतकथा
- २.३ अद्भूतकथा
- २.४ प्राणी कथा
- २.५ चातुर्यकथा
- २.६ हास्यकथा
- २.७ वीरकथा इ.लोकथांचे स्वरूप /विशेष

श्रेयांक -१
तासिका -१६

३) शाब्द आविष्कार

- ३.१ उखाणे
- ३.२ म्हणी
- ३.३ वाक्संप्रदाय

श्रेयांक -१
तासिका -१६

४) लोकरंगभूमी

श्रेयांक -१
तासिका -१६

- ४.१ लोकरंगभूमी: संकल्पना, परंपरा व स्वरूप -विशेष
- ४.२ गोंधळ
- ४.३ वाघ्या-मुरळी
- ४.४ वासुदेव, पांगुळ
- ४.५ भराडी
- ४.६ पोतराज
- ४.७ कुंभाराचे डहाक
- ४.८ धनगराचे सुंबरान
- ४.९ कीर्तन, लळित, भारुड
- ४.१० आदिवासींची लोकनाट्ये : दंडार
- ४.११ तमाशा-गण-गौळण, बतावणी, वगनाट्य

श्रेयांक -१

तासिका -१६

संदर्भ ग्रंथ :

१. लोकरंगभूमी -डॉ. प्रभाकर मांडे
२. मराठी लोकसंस्कृतीचे उपासक - डॉ. रा.चिं.ढेरे
३. लोकसाहित्य कला विचार - गं.ना.मोरजे
४. ओवी ते लावणी - डॉ.श्री.रं.कुलकर्णी
५. मराठी तमाशा - नामदेव व्हटकर
६. लोकरंजनाची पारंपरिक माध्यमे -डॉ. शरद व्यवहारे
७. रंगबाजी -डॉ. रुस्तुम अचलखांब
८. तमाशा रंगभूमी- डॉ. रुस्तुम अचलखांब
९. मराठीचे लोकनाट्य : तमाशा आणि कला साहित्य- नामदेव व्हटकर
१०. पारंपरिक मराठी तमाशा आणि आधुनिक वगनाट्य : डॉ. विश्वनाथ शिंदे
११. मराठीतील स्त्रीधन : सरोजिनी बाबर
१२. मराठवाड्यातील दलितांचे लोकसाहित्य :परशुराम गिमेकर
१३. लोकपरंपरा - लोकधाटी : संपादक परशुराम गिमेकर
१४. लोकधर्मी नाट्याची जडणघडण-डॉ. शरद व्यवहारे
१५. भेदिव ऐकीव रंग आणि आविष्कार: डॉ.महादेव देशमुख

सत्र चौथे

ऐच्छिक

४०४.१ मराठवाड्यातील आधुनिक साहित्य

- १) परवड - सुधाकर डोईफोडे
- २) जग बदल घालुनी घाव - एकनाथ आव्हाड
- ३) घट डोईवर घट कमरेवर - रा.द.अरगडे
- ४) बिन्हाड - महादेव पवार

श्रेयांक - ४

तासिका - ६४

स्वयंअध्ययन

- १) माझी कहाणी - रेखा केदार
- २) खुरूप - माधव कदम

सत्र चौथे
ऐच्छिक

४०४.१ वैचारिक साहित्य

खालील वैचारिक साहित्यकृतीचा अभ्यास :

१. गुलामगिरी - महात्मा जोतीराव फुले
२. बहिष्कृत भारतातील अग्रलेख-संपा. रत्नाकर गणवीर
३. भारतीय अस्पृश्यतेचा प्रश्न - विठ्ठल रामजी शिंदे
४. अन्वय - नरहर कुरुंदकर

श्रेयांक -४

तासिका -६४

स्वयंअध्ययनासाठी :

१. खरा ब्राह्मण - प्रबोधनकार सीताराम केशव ठाकरे
२. स्त्री-पुरुष तुलना - ताराबाई शिंदे
३. विचारमुद्रा - डॉ. जनार्दन वाघमारे

संदर्भ ग्रंथ:

१. विसाव्या शतकातील महाराष्ट्र - य. दि. फडके
२. गतशतक शोधताना - स. गं. मालगे
३. आधुनिक भारत - आचार्य जावडेकर
४. लोकहितवादीचे समग्र वाङ्मय
५. महाराष्ट्र संस्कृती - प. ग. सहस्त्रबुद्धे
६. प्रबोधनाच्या पाऊलखुणा - गं. बा. सरदार
७. संत वाङ्मयाची सामाजिक फलश्रुती - गं. बा. सरदार
८. समता - रावसाहेब कसबे
९. प्रबोधन विचार - यशवंत मनोहर
१०. लोकमान्य ते महात्मा - सदानंद मोरे
११. समाज, स्वातंत्र्य आणि साहित्य - लक्ष्मण गायकवाड
१२. मराठी वाङ्मयाचा इतिहास - खंड ४,६,७ - म. सा. प. पुणे
१३. एकोणिसावे शतक : सुधारणावाद आणि मराठी साहित्य : सुधाकर शेलार
१४. सार्वजनिक सत्यधर्म पुस्तक - जोतीराव फुले
१५. शुद्र पूर्वी कोण होते? - डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर

डॉ. सदाशिव सरकटे

अध्यक्ष-मराठी अभ्यास मंडळ

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा

विद्यापीठ, औरंगाबाद.

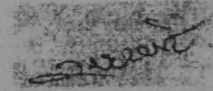
संदर्भ ग्रंथ:

- १) अलंकार प्रदीप, डॉ. ग. त्र्यं. देशपांडे, पु. गो. निजसुरे, पायल प्रकाशन, नागपूर, १९७३
- २) काव्यविभ्रम, रा. श्री. जोग, व्हीनस प्रकाशन, पुणे १९६२.
- ३) अलंकारमंजुषा, बाळुताई खरे, चौधरी अ. स. प्रकाशन १९३१
- ४) काव्याची भूषणे, म. वा. धोंड, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे २००२
- ५) नवे अलंकार, रा. आ. काळेले, मनोहर ग्रंथमाला प्रकाशन, १९६३
- ६) भारतीय साहित्यशास्त्र, ग. त्र्यं. देशपांडे, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई १९८०
- ७) छंदोरचना, ग. त्र्यं. पटवर्धन
- ८) मराठी छंदोरचना, ना. ग. जोशी, बडोदे, १९५५
- ९) तुलनात्मक छंदोरचना, ना. ग. जोशी, मौज प्रकाशन, मुंबई १९६८
- १०) मराठी छंद, वि. का. राजवाडे, वि. ग. ताम्हणकर, पुणे १९४८
- ११) वाङ्मयीन संज्ञा संकल्पना कोश, प्रभा गणोरकर, डहाके
- १२) वृत्ते आणि अलंकार, वि. म. कुलकर्णी, एन. के. पब्लिकेशन, पुणे, १९४३

डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ,औरंगाबाद

विषय: मराठी एम.ए.प्रथम व द्वितीय वर्ष
प्रथम, द्वितीय ,तिसरे आणि चौथे सत्रासाठी
प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप

प्र.१ ला	दीर्घोत्तरी (दोन पैकी एक)	- १० गुण
प्र.२ रा	लघुत्तरी (चार पैकी दोन)	- १० गुण
प्र.३ रा	टीपा लिहा (चार पैकी दोन)	- १० गुण
प्रथम सत्रासाठी	स्वाध्याय व चाचणी	- २० गुण
द्वितीय सत्रासाठी	सेमिनार व चाचणी	- २० गुण
तृतीय सत्रासाठी	स्वाध्याय व चाचणी	- २० गुण
चौथे सत्रासाठी	प्रकल्प व चाचणी	- २० गुण

डॉ.सदाशिव सरकटे

अध्यक्ष-मराठी अभ्यास मंडळ

डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा
विद्यापीठ,औरंगाबाद.